IDEJNO ARHITEKTONSKO - URBANISTIČKO RJEŠENJE UREĐENJA I URBANE OPREME GRADSKE RIVE U MAKARSKOJ

TLOCRTNO RJEŠENJE 1:250

Riva je uz Kačićev trg najatraktivniji prostor grada Makarske.
Ona je glavna gradska šetnica, glavno sastajalište i najčešća tema makarskih razglednica.
Nažalost, ovo je i jedna od glavnih makarskih prometnica.
Koncept razvoja Makarske kao primarno turističkog grada treba se baziratiu težnji za unaprijeđenjem svih najatraktivnijih djelova grada uz uspostavljanje funkcionalnih organizacija u ljetnim i u zimskim periodima, te na definiranju načina trajne i održive eksploatacije turističkih atrakcija.
Uređenje rive stoga mora krenuti od rješavanja problema kako da riva u ljetnim mjesecima bude atraktivno mjesto boravka ogromnog broja turista a da pri tome u zimskim mjesecima kad turisti odu, riva ne poprimi izgled prostora koji je zastao u vremenu, koji čeka ljetne dane, jer oblikovno ne funkcionira opterećen konstrukcijama djelomično razmontiranih ili nerazmontiranih štekata, ceradama prekrivenih vitrina i slične ugostiteljske opreme.
Ukidanje stalnog kolnog prometa i parkiranja na većem dijelu rive teško je provedivo u preizgrađenoj strukturi grada ali bi grad u svojoj razvojnoj politici, čak uz neke radikalnije zahvate, trebao na tome inzistirati.
Ove dvije teme najvažnije su za ovaj natječajni rad.

Velika je šteta za ovaj natječaj što se prostor rive ne obrađuje sveobuhvatno (mada je jasno da je raspis ovakav zbog nemogućnosti trenutnog rješenja problema prometa i parkiranja) ali bi stoga projektna rješenja primarno trebalo valorificirati kroz ponuđena rješenja problema štekata u dijelu za realizaciju te rješenja ukidanja kolnog prometa u anketnom dijelu. Fleksibilnost u oblikovnom i funkcionalnom smislu u fazama izvedbe pri tome treba biti jasno očita.

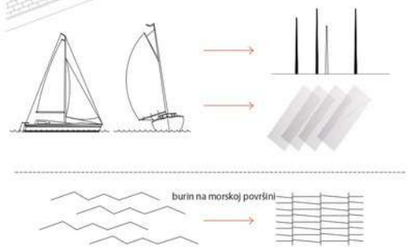

OBLIKOVNE INTERPRETACIJE

KANALICA ZA ODVODNJU OBORINA 1:25

OPLOČENJE KAMENOM 1:25

OPLOČENJE OKO STABLA 1:25

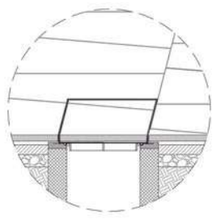

POKLOPAC ŠAHTA S UGRAĐENIM KAMENIM PLOČAMA 1:25

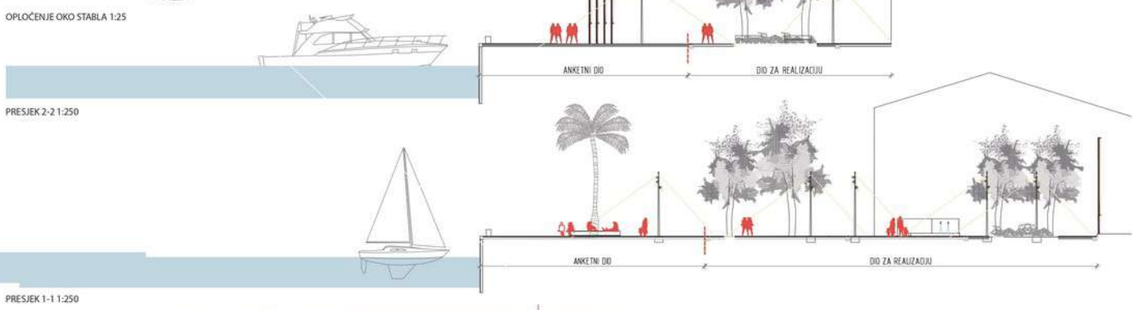

PRESJEK 2-2 1:250

PRESJEK 1-1 1:250

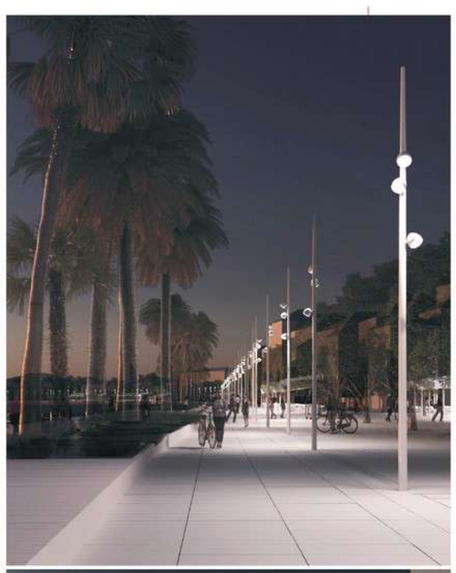

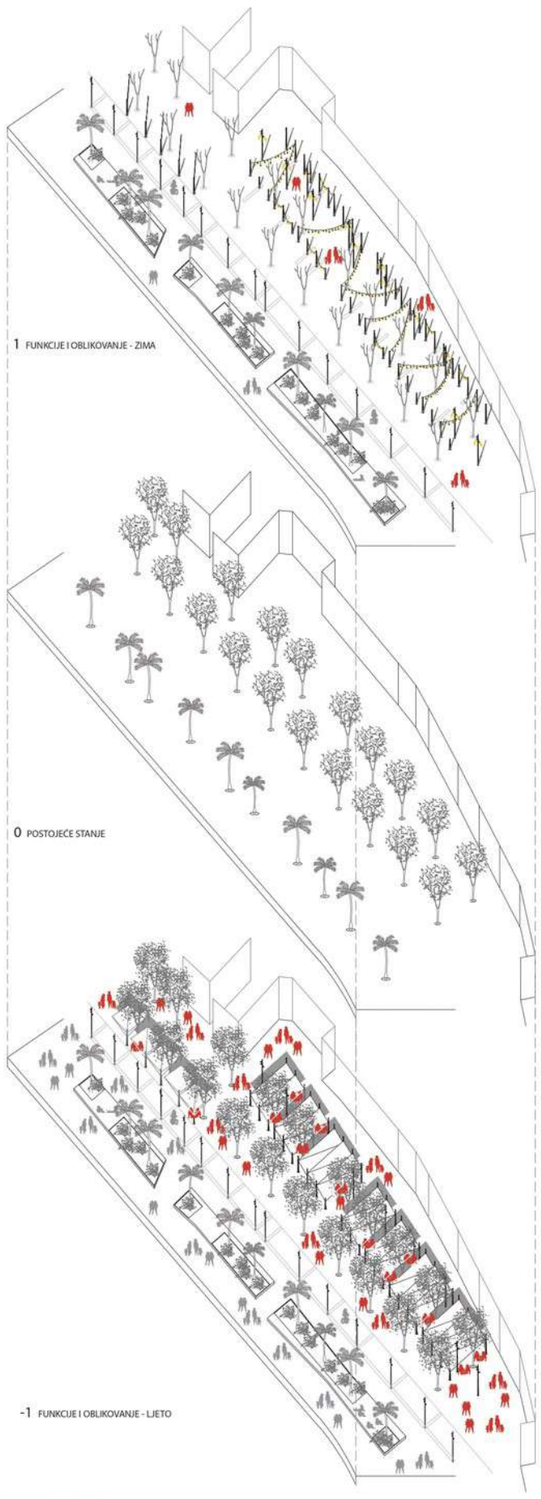

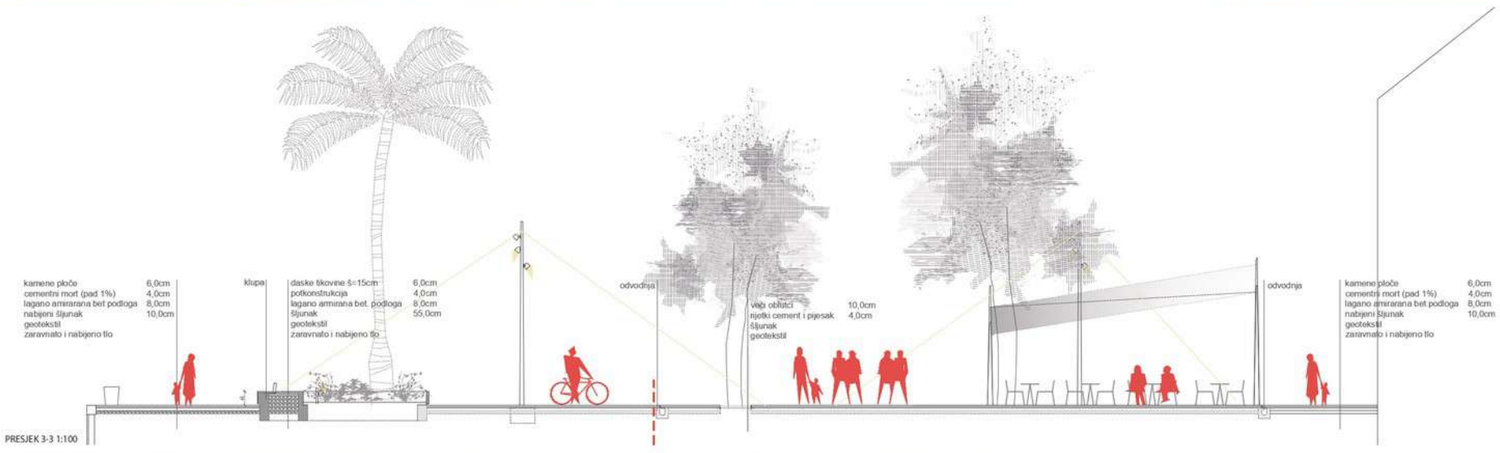

PRESJEK 3-3 1:100

ANKETNI DIO

Ukidanjem kolnog prometa na većem dijelu rive sav prostor anketnog dijela primarno postaje pješački prostor urbanistički oblikovan tako da inspirira posjetitelje ali i domaće stanovništvo na još opuštenije korištenje i duže zadržavanje.
Kolni promet se ostavlja samo na rubovima obuhvata od ulice kralja Zvonimira do ulice Stjepana Radića na zapadu obuhvata te kolnog pristupa do parkirališta na Osejavi.
Prometnica kojom se pristupa do objekata na sv. Petru te do mjesta ukrcaja na trajekt trebala bi postati kolno-pješačka površina s definiranim i ograničenim režimom korištenja.
Ukinuta parkirna mjesta na rivi djelomično se mogu nadoknaditi rekonstrukcijom ulica Stjepana Radića i kralja Zvonimira koje imaju dovoljnu širinu za jednosmjeran promet i dvostrano parkiranje.
Novonastala širina prostora rive, a koje do sada nije bilo, omogućuje gradskim vlastima lakšu pa time aktivniju organizaciju raznih priredbi, događaja i sl. Štoviše, takvi prostori i sami generiraju spontana događanja kao na primjer nastupi putujućih uličnih umjetnika.
U generalnom dojmu rive treba imati u vidu atraktivnost rive kao luke turističkih, ribarski i nautičkih plovila koji u ljetnim mjesecima privlače veliki broj šetača u razgledavanje a koje trenutno zbog uskog pješačkog poteza ne funkcionira. Daljnjom razradom anketnog dijela svakako bi se trebao obraditi i način reklamiranja turističkih ruta brodovima u smislu oblikovno usklađenog rasporeda i izgleda njihovih štandova.
Za potrebe servisnih službi, dostave i opskrbe te interventnih vozila na potezu između anketnog i dijela za realizaciju predviđena je traka širine 4m po kojoj bi bio moguć kolni promet s definiranim režimima korištenja kako za sezonske periode tako i za periode dana.

DIO ZA REALIZACIJU

Ovaj dio rive je zbog granice s postojećom izgradnjom predisponiran da namjenom površina odgovora namjeni prizemlja te izgradnje. Kako je većina prizemlja ugostiteljske namjene veći dio površine rive namijenjen je za organizaciju vanjskih terasa lokala tj. za tzv. Štekate. Pri tome je novim rješenjem predviđeno da se sve te površine odmaknu od pročelja kako bi se uspostavile komunikacijske linije uz objekte. Time se potiče aktivnija upotreba tih prostora.
Na dijelu rive gdje se nalazi zgrada poglavarstva i lučke kapetanije te gdje je crkva sv. Filipa nisu predviđene površine za terase ugostiteljstva već su prostori uređeni skromno, tradicionalno; samo stabla i klupe u njihovoj sjeni.
Prostori rive na kojima postoje dijelovi izgradnje izvedeni zajedno s objektima se u potpunosti zadržavaju. To je prostor ispred gradskog muzeja, terase hotela Biokovo i Central, te dvorovi ispred palače Tononi i uz kuću na istočnom dijelu Marinete. Sve te prostore potrebno je vratiti u izvorno stanje te obnoviti. U slučaju prostora ispred gradskog muzeja podu, stepenicama i kamenim zidovima oko zelenih otoka potrebno je pjeskarenjem vratiti nekadašnju bjelinu.
U slučaju terasa hotela, palače Tononi te kuće na Marineti potrebno je ukloniti sve konstrukcije nadstrešnica, sve naknadne izgradnje te obnoviti oštećenja na kamenim rubovima i zidovima terasa. Za zaštitu od sunca predviđen su suncobrani čiji materijal će biti isti kao materijal konstrukcija na štekatima.
Prostor rive istočno od ulice Stjepana Radića te prostor gdje
je smještena velika fontana uređeni su kao manja mjesta okupljanja i posebnih sadržaja.
Na dijelu istočno od ulice Stjepana Radića smješten je kiosk za prodaju karata za trajekt. Kućica kioska je van natječajnog obuhvata ali bi svakako trebalo razmisliti u zamjeni postojećeg kioska nekim reprezentativnijim. Prostor ispred kioska uređen je kao manji trg s „bovanima" – tako mještani zovu kamen koji je uzet u ruku s ciljem da se baci – oblikovan kao oveći oblutak s plaže. Ovi „bovani" služe kao klupa, penjalica za manje dijete...
Dio rive gdje je postojeća fontana je lijevkasto proširenje koji vodi prema nekim značajnijim građevinama grada Makarske. Taj prostor je dodatno ozelenjen a fontana se zamjenjuje česmom s pitkom vodom. Poznata mletačka česma na Kačićevom trgu tako dobiva svoju suvremenu reminiscenciju koja će u ljetnim danima biti dobrodošlo osvježenje prolaznicima.
Ekološka osviještenost po pitanju potrošnje pitke vode može se ostvariti upotrebom senzora za aktiviranje vode na slavinama a kako bi korita ispod slavina stalno bila puna vode odljev iz korita će se riješiti sistemom preljeva. Time česma doprinosi dojmu osvježenja prostora.

POGLED NA RIVU 1:250

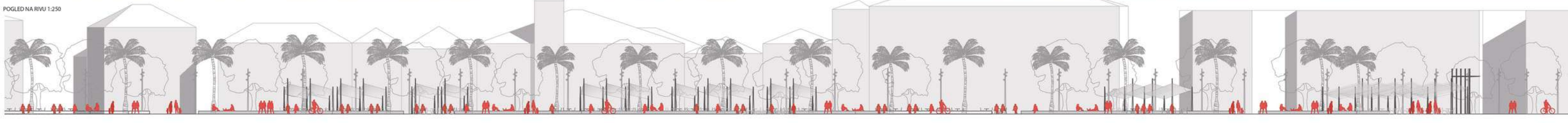

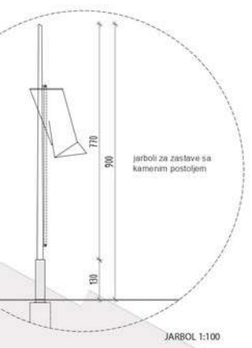

JARBOL 1:100

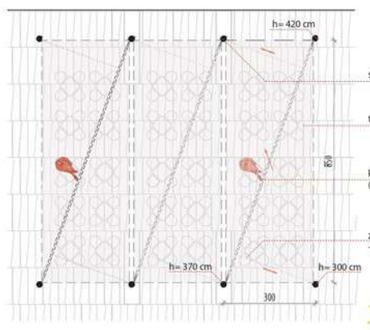

IZGLED I FUNKCIJA LJETI

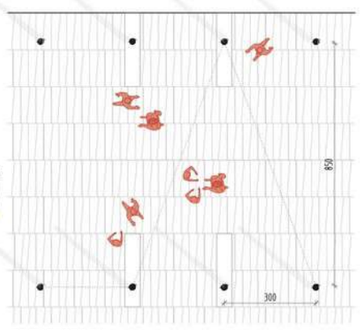

IZGLED I FUNKCIJA ZIMI

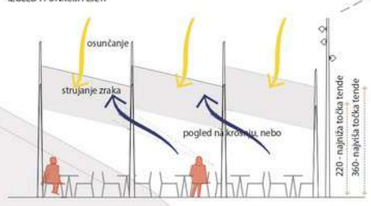

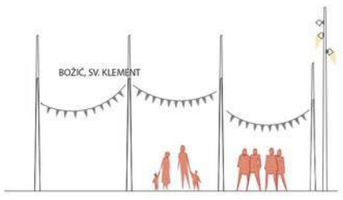

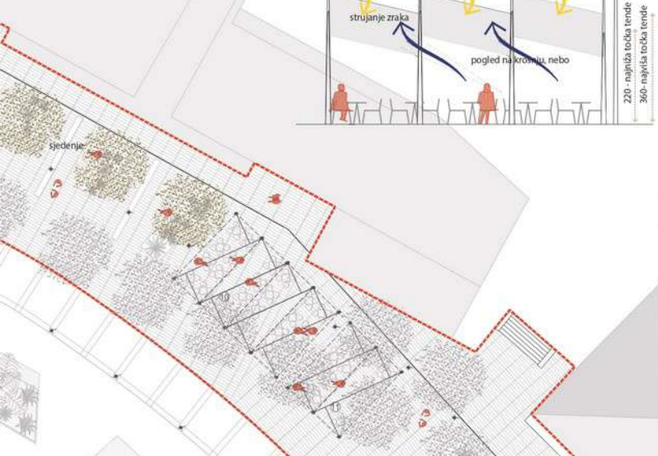

- konstrukcije za zasjenjenje

Površine za terase ugostiteljstva u ljetno vrijeme mogu funkcionirati samo ako su zasjenjene. Zbog toga je i nastao postojeći oblikovni kaos na rivi. Najvažniji dio ovog natječaja je kako riješiti ovu potrebu a da pri tome rješenje bude funkcionalno u smislu zasjenjenja, postojano na buru koja se strmoglavljuje niz padine Biokova, da estetski ne devalvira izgled rive; što više da ga unaprijedi te da u zimskom periodu kada se terase ne koriste ostatci konstrukcije dobivaju novu funkciju i time doprinose izgledu rive zimi.

Kao rješenje dana su dva tipa konstrukcije za zasjenjenje terase ovisno o tlocrtnim uvjetima mjesta na kojima su predviđene njihove postave. Ali, konstruktivni elementi te materijali su isti.

Oblikovanje konstrukcija za zasjenjenje je direkna reminiscencija jarbola brodova s jedrima. Stupovi konstrukcije su kao jarboli a igra platna su jedra.

Površine koje se zasjenjuju su podijeljene u više manjih pravokutnih ili četvrtastih segmenata a ploha tendi svih segmenata su nagnute pod istim kutom. Kut i nagib je definiran prema smjeru „napada" sunčevih zraka. Najniža točka stoga je na prednjem južnom dijelu ruba terase a ploha raste u smjeru dijagonale pravokutnika ili kvadrata. Osim što se ovako postiže najefikasnije zasjenjenje ostvaruje se i stalno strujanje zraka od prednjeg dijela tende prema stražnjem te kroz procjepe između segmenata tendi.

Platno tende je sklopivo tj. namata se na rolo koji je postavljen na mjestu dijagonale segmenta. Od roloa se tende razvlače prema druga dva ugla segmenta. Čvrsta konstrukcija koja nosi platno u slučaju pravokutnog segmenta su stupovi na svakom uglu segmenta s time da se kod nizanja segmenata pojedini stupovi koriste za oba segmenta.

Čvrsta konstrukcija koja nosi platno četvrtastog segmenta je jedan stup s konzolnom konstrukcijom koja nosi rolo, te dodatnim kosim šipkama, također konzolnim, koje pridržavaju ostala dva ugla.

Namatanje i izvlačenje se ostvaruje jednostavnim sistemom preko užeta i vitla. Mehanizam može biti ručni ili mehanički a sistem se može opremiti i senzorima za uvlačenje u slučaju vjetra.

U zimskom periodu platna se mogu ostaviti u uvučenoj poziciji ili ih gradske službe mogu demontirati i spremiti tako da na rivi ostanu samo stupovi.

Na ovaj način bi se platna jedra najbolje zaštitila i očuvala.

Inače, stupovi koji ostaju trajno na rivi mogu u zimskom periodu dobiti dodatne funkcije: u vrijeme fašnika između njih se razapnu zastavice, u vrijeme Božića između njih se razvuku lampice i ostale dekoracije...

Platno tende je bijelo i perforirano 30% perforacija služi da se platno manje prlja te da platno akumulira manje topline (u ljetnim mjesecima je osjetna akumulacija topline ispod tendi čak i tokom dana kad nema sunca).

Stupovi su drveni u unutrašnjem dijelu ojačani metalnom konstrukcijom. Drvo je zbog svoje trajnosti i postojanosti tikovina.

GRADSKO POGLAVARSTVO

iskaz površine štekata (trenutni nazivi lokala):

1. romana	125 m2	12. grey	42 m2
2. biokovo	318 m2	13. cvit soli	42 m2
3. loyd	87 m2	14. bam bau	65 m2
4. tempet	95 m2	15. mr wok	42 m2
5. zagreb	78 m2	16. fokus	78 m2
6. tinel	87 m2	17. hops	52 m2
7. franco	52 m2	18. marineta	148 m2
8. nautika	250 m2	19. zmaj	52 m2

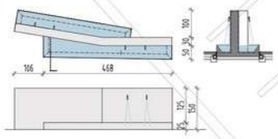

ČESMA 1:100

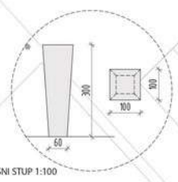

OGLASNI STUP 1:100

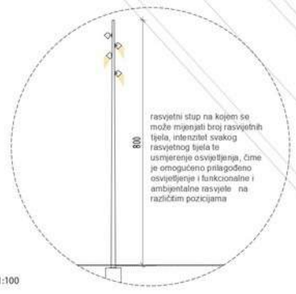

RASVJETNI STUP 1:100

- oprema na ugostiteljskim površinama

Kako bi buduće vanjske terase ugostiteljstva bile međusobno oblikovno uskladene potrebno je propisati upute s okvirnim kriterijem koji najamnici moraju poštivati prilikom odabira opreme: primamo stolova i stolica. Pri tome ugostiteljima treba ostaviti prostora da opremu usklade sa željenim vizualnim identitetom lokala jer niti jednoobraznost svih terasa nije poželjna. Kriteriji bi se trebali odnositi na ograničenje u materijalima pri čemu treba preferirati drvo i metalne konstrukcije a izbjegavati tj. zabraniti plastiku. Oblikovanjem bi stolovi i stolice trebali biti usklađeni s mediteranskim ambijentom za kojeg su tipične laganije, elegantnije konstrukcije.

Pri izboru tekstilnih materijala ugostiteljima (jastuci, stolnjaci...) se može ostaviti sloboda izbora a trebalo bi ih potaknuti i da terase dodatno ukrase većim teglama (glina, metal) cvijeća.

- opločenje

Na pojedinim mjestima je zadržano najstarije kameno opločenje. To opločenje bi trebalo obnoviti tj.određenim postupcima mu vratiti bijeli čisti izgled.

Novo opločenje su bijele kamene ploče izdužene forme. Ploče su glatke površine a nivo glatkoće uskladiti će se s potrebnom protukliznošću. Ploče su pravilnog oblika s jednom kosom stranicom, slaganje s izmaknutim fugama. Nepostojanje ortogonalnog sistema fuga opločenju daje dinamičnost u pojavnosti, kao da titra. I morska površina za vrijeme burina ima sličan dojam, dok po njoj plešu valici. Mjestimična pojava traka drukčijeg opločenja na parteru služi da se istaknu druge funkcije ili dodatno naglasi pojedina intervencija u uređenju. Ritam traka tako definira površinu namijenjenu za kolni promet vozila dostave i servisa čiji promet po rivi je predviđen posebnim režimom dozvola. Na sličan način trake u parteru pred zgradom poglavarstva naglašavaju važnost te zgrade i daju dojam dovršenosti uređenju ispred zgrade koji je znatno siromašniji po broju elemenata od ostatka rive.

Te trake su također od bijelog kamena samo im je površinska obrada drukčija: hrapavija.

- odvodnja

Predviđena je u sistemu linijske odvodnje, kanalima s rasporom širine 2,5cm. S obzirom da će se ti odvodni kanali na bijeloj površini opločenja isticati kao tamne, tanke linije, razmještaj kanalica osim u funkcionalnom smislu odvodnje tretiran je i kao oblikovni element opločenja.

- rasvjeta

Rasvjeta je odabrana po sistemu oblikovne kompatibilnost s obzirom na temu stupa kao izrazitog pojavnog elementa u oblikovanju konstrukcija za zasjenjenje ugostiteljskih terasa..

Odabrano rasvjetno tijelo ima stup sličnog izgleda kao stup konstrukcije za zasjenjenje, kći njih na sebi ima više rasvjetnih elemenata. Broj tih rasvjetnih elemenata te njihova pozicija duž visine stupa i usmjeravanje traka svijetla mogu se modificirati na svakom rasvjetnom tijelu.

Konačni dojam i djelovanje rasvjete tako se istim rasvjetnim tijelom može bitno mijenjati i prilagođavati te stvarati različite ambijentalne efekte duž rive.

- klupe i sjedenje

Ideja stvaranja površina i prostora na rivi koji će se opuštenije koristiti realizira se kroz upotrebu formi koje će omogućiti slobodnije i neformalnije ponašanje. Tako je potez definiran linijom postojećih palmi predviđen da se na njemu izgrade očm visoke plohe obložene drvom (tikovina izbijeđenog tona) na kojima se može sjediti na rubu kao na klupi, sjediti na sredini u krugu viđ ljudi, ležati i izležavati se, djeca vole trčati po tako povišenim plohama.... u suton dana, pri povratku s plaže.

Ipak ne treba zaboraviti stariju populaciju koja preferira tradicionalan oblik sjedenja. Za njih su predviđene „klasične" klupe.

Dio takvih klupa biti će predviđen i na rubovima ovih povišenih drvenih ploha ali najveći dio njih predviđen je na prostorima koje oni i sada najčeće koriste: dio uz istočni dio luke gdje su vezane manje brodice i barke, dio ispred gradskog poglavarstva gdje uz čakulu hrane golubove te na dijelu ispred crkve sv. Filipa.

Raspoređaj klupa uvijek je vezan uz hlad stabla.

-oglasni stupovi

Duž rive na više mjesta predviđena je postava oglasnih stupova tj. stupova za oglašavanje. U manjim gradovima poput Makarske održala se tradicija lijepljenja osmrtnica na oglasne ploče grada. Koliko god ova tema bila tužna, dio je tradicije i treba ju sačuvati. Stoga su oglasni stupovi i predviđeni pred prostorom crkve te uz gradsko poglavarstvo. Stupovi su od kamena.

Osim osmrtnica na stupove se lijepe razne komunalne obavijesti ili skromniji plakati za razna događanja.

- hortikultura

Projektno rješenje je napravljeno u skladu s natječajnim programom koji preporuča da se sva postojeća stabla murvi, kostela, platana i lipa zadrže i očuvaju, mada je prema uvidu na licu mjesta očito da su većina murvi i dio palmi (one uz pročelje zgrada) u lošem stanju i da je upitno hoće li se stabla obnoviti.

U daljnoj razradi projekta trebalo bi napraviti arboristički procjenu stabala pa na osnovu nje predložiti konačno buduće hortikulturno uređenje.

Ako procjena pokaže da veći dio stabala murvi i palmi uz pročelje treba zamijeniti, u konačnom rješenju se njihov raspored može finije prilagoditi ili čak bitnije izmijeniti.

Ipak, ideja ovog projektnog rješenja je u skladu s postojećim stanjem u smislu da dio za realizaciju bude znatnije ozelenjen stablima dok se na anketom dijelu zadržavaju palme i ne dodaju nova stabla. Izmimka su rubni dijelovi obuhvata (na istoku uz prometnicu za pristup parkiralištu te na zapadu oko postojeće fontane) gdje se uz postojeća stabla predlaže sadnja novih stabala kako bi se stvorile veće zelene oaze.

Ostalo zelenilo predviđeno za sadnju su grmolike biljka u zelenim otocima raspoređenim duž obje zone: prostor ispred poglavarstva i crkve sv. Filipa te u potezima povišenih platformi između poteza palmi u anketnom dijelu.

Ti zeleni otoci trebali bi biti gusto zasađenim biljkama tipičnim za mediteransko podneblje – agava, lavanda, artemisia, kapar, konvolvus, vrijesak, smilje, mirta... a tlo ispod njih bi se prekrilo sitnijim svijetlim tucanikom. Travnate površine nisu predviđene jer niti nisu tipično dalmatinski scenarij.

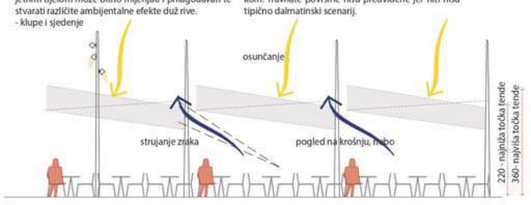

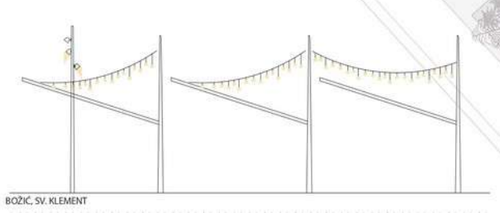

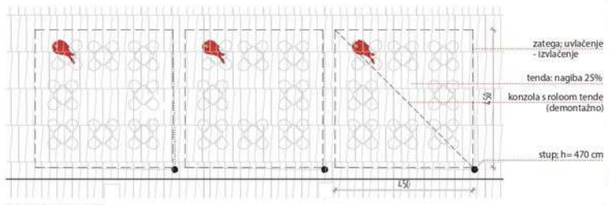

IZGLED I FUNKCIJA LJETI

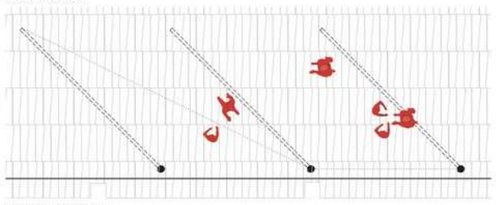

IZGLED I FUNKCIJA ZIMI

zona 2

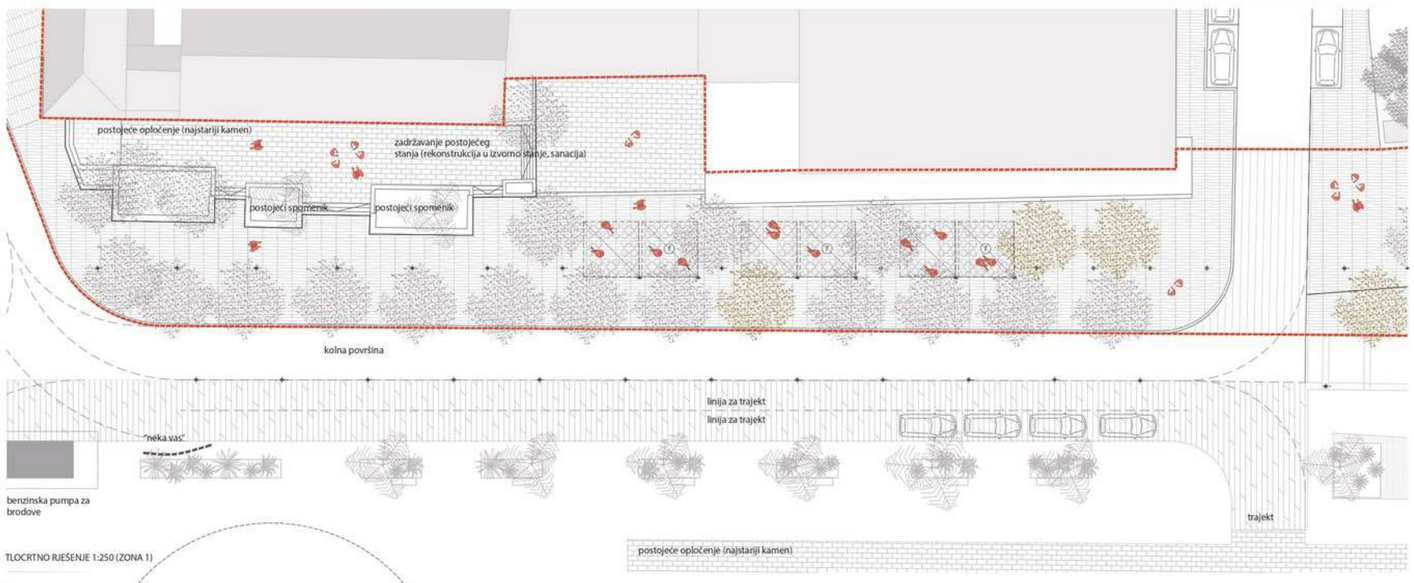

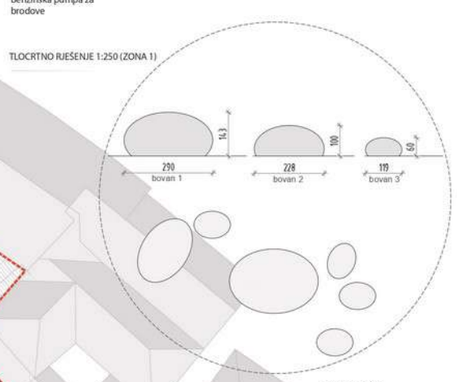

BOVANI 1:100

zona 2

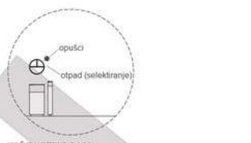

KOŠ ZA OTPAD 1:100

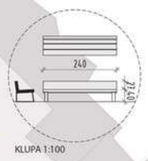

KLUPA 1:100

načela energetske učinkovitosti i ekološki prihvatljivih rješenja uređenja

1. rasvjeta
- osvjetljenje putem energetski učinkovite LED rasvjete s ugrađenim senzorima i tajmerima radi optimiziranja osvjetljenja ovisno o vremenskim uvjetima i količini prirodnog osvjetljenja
- mogućnost usmjeravanje svjetlosti iz rasvjetnih tijela prema tlu čime se umanjuje efekt svijetlosnog onečišćenja
2. materijali
- odabirom materijala tipičnih za ovo podneblje i u skladu s uvjetima blizine mora ostvaruju se uvjeti za ugodan boravak i trajnost materijala
- odabirom svijetlih boja smanjuje se akumulacija topline u ljetnim periodima
3. hortikultura
- odabirom mediteranskog bilja i ne-sadnjom travnih površina smanjuje se potrošnja vode za navodnjavanje i osiguravra postojanost bilja
- povećanjem ukupnog zelenog fonda (prvenstveno stablašica s velikim krošnjama) povećava se količina proizvodnje kisika te količina upijanja štetnih plinova i čestica te time poboljšava kvaliteta zraka
- povećanjem ukupnog zelenog fonda (prvenstveno stablašica s velikom krošnjom) povećava se površina zasjenjenja u ljetnom periodu i time ostvaruju uvjeti za ugodniji boravak
4. recikliranje otpada
- upotrebom kanti za otpad kojima je omogućeno selektiranje povećava se količina otpada za reciklažu a smanjuje količina smeća
5. zasjenjenje ugostiteljskih površina
- izvedbom konstrukcija zasjenjenja koje omogućavaju efikasnije strujanje zraka ispod „krova" ostvaruju se uvjeti za ugodniji boravak
6. upotreba kišnice (prijedlog za daljnju razradu)
- prikupljanjem kišnice sa kanalica pješačkih površina, izgradnjom plitkog bunara ispod površine rive (npr. na prostoru proširenja rive sa česmom) te izvedbom navodnjavanja koje će koristiti tu vodu smanjila i se potrošnja vode za navodnjavanje

7. iskorištavanje energije sunca (prijedlog za daljnju razradu)
- projektnim rješnjem anketnog dijela na dijelu rive istočno od prostora ispred gradskog poglavarstva zamišljen je prostor koji bi turistima bio poticajan za fotografiranje i time stvaranje uspomena koju će posjetitelji ponijeti kao uspomenu i/ili dijeliti na društvenim mrežama, zbog lijepe vizure zapadnog poteza rive kao pozadine fotografije. U daljnjoj razradi oblikovanja tog dijela mogle bi se uklopiti ploče solarnih panela (npr. vertikalne plohe denivelacija, dio podne plohe upuštenog dijela...) kako bi se za napajanje rasvjete rive većinom koristila sunčeva energija i time smanjila potrošnja električne energije iz sustava javne opskrbe

primjene načela zaštite povijesnog i prirodnog nasljeđa:
1. revitalizacija i oporavak postojeće gradnje prve linije građevina na potezu rive s uklanjanjem svih dogradnji (prvenstveno konstrukcije štekata) koje nagrđuju izgled rive i koji su „umrtvili" funkcionalnost prostora u prizemlju građevina
2. očuvanje i rekonstrukcija svih arhitektonski kvalitetnih djelova rive (terase hotela Biokovo i Central, dvor palače Tononi...)
3. oblikovanje konstrukcija za zasjenjivanje ugostiteljskih terasa tako da one svojim izgledom ne nagrđuju ukupnu sliku pročelja rive, stvaraju jasnu distinkciju između postojeće gradnje i njih kao privremenih konstrukcija, te da su u zimsko vrijeme, u probijenjenom obliku jer zasjenjenje tada nije potrebno, funkcionalne u nekoj drugoj ulozi i primjeni
4. primjena materijala i oblikovnih poveznica tipičnih za ovo podneblje bez diktata prozvođača montažnih konstrukcija za zasjenjenje
5. očuvanje svih tradicionalnih načina ponašanja te autohtonih djelatnosti

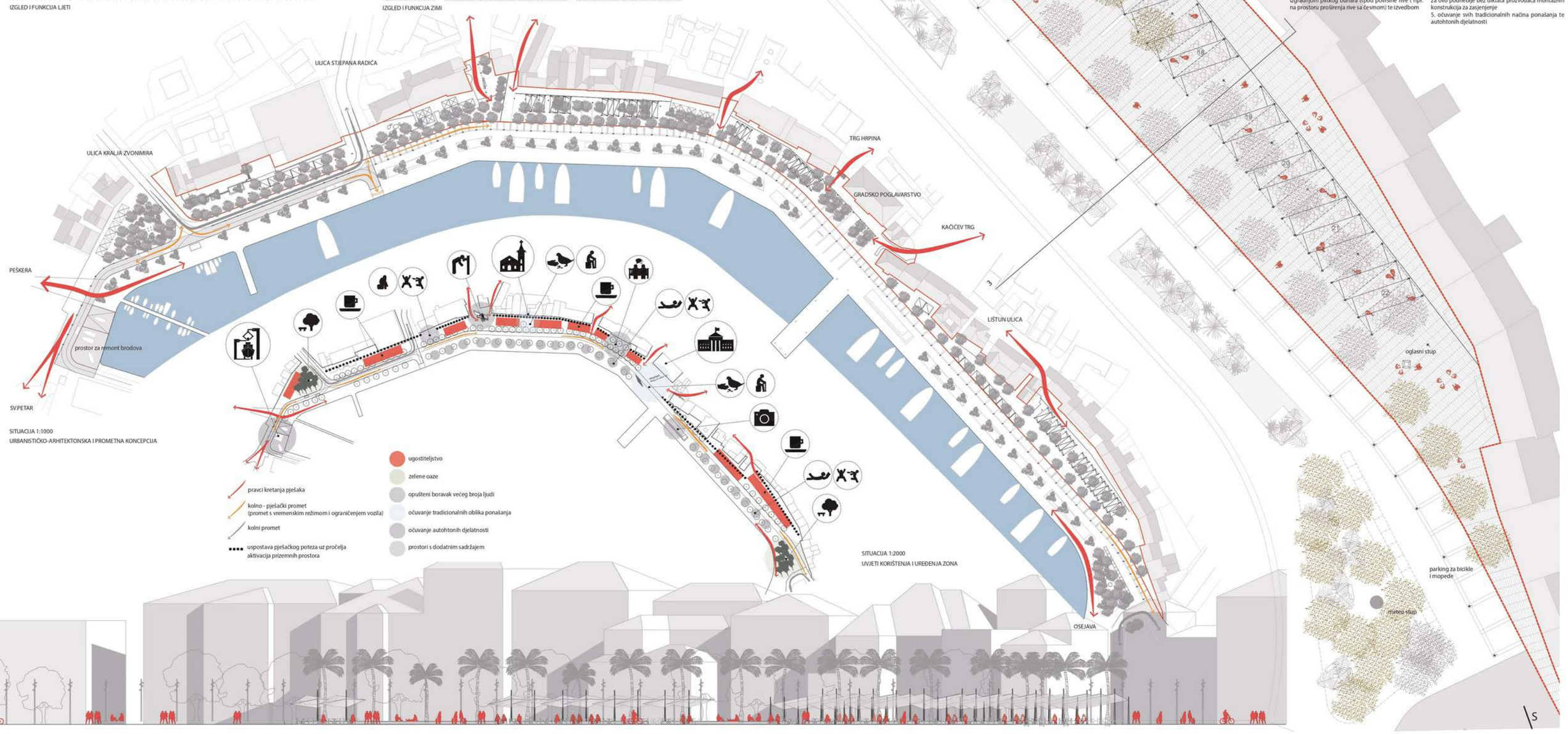

SITUACIJA 1:1000
URBANISTIČKO-ARHITEKTONSKA I PROMETNA KONCEPCIJA

SITUACIJA 1:2000
UVJETI KORIŠTENJA I UREĐENJA ZONA